

Ελληνική Μουσικολογική Εταιρεία – Ομάδα έρευνας RelMus/FG

«Μουσικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας

στον 20^ο και 21^ο αιώνα»

Έκθεση πεπραγμένων 2022

Συντονίστρια: Ανδριάννα Σουλελέ

Ερευνητές και μέλη της ΕΜΕ: Ανδριάννα Σουλελέ, Λορέντα Ράμου,
Χριστίνα Γιαννέλου

Εξωτερικοί συνεργάτες:

Anne-Sylvie Barthel-Calvet, Νικόλας Τζώρτζης και ειδικότερα για το έτος 2022:
Θεοδώρα Ψυχογιού, Παναγιώτα Αναγνώστου, Didier Francfort

➤ Μουσικολογικά συνέδρια, ημερίδες

- **21st IMS Quinquennial Congress 2022: Music across borders. Athens. 22-26 August 2022**
 - **Study session: Musical practices of the in-between: being popular abroad.** Οι εισηγήσεις της Χριστίνας Γιαννέλου για την Ρένα Κυριακού, της Θεοδώρας Ψυχογιού για την Αγγελική Ιονάτος, της Παναγιώτας Αναγνώστου για τον Τέτο Δημητριάδη και του Didier Francfort για τον Άρη Σαν εστίασαν στην καλλιτεχνική δραστηριότητα, το έργο και τη ζωή Ελλήνων μουσικών και συνθετών που έκαναν καριέρα στο εξωτερικό και ιδιαίτερα στην Γαλλία.
 - **Round table: Musical practices of the in-between: A creative approach of the cultural transfer between Asia Minor, Greece and France since the beginning of the 20th century.** Κατόπιν παραγγελίας της ομάδας, οι συνθέτες Αλέξανδρος Μαρκέας και Γεωργία Σπυροπούλου έγραψαν τα πιανιστικά έργα *Μινόρε Μανές* και *Slides* εμπνεόμενοι από παραδοσιακά μικρασιάτικα τραγούδια. Ο Νικόλας Τζώρτζης έγραψε το έργο *Sur Gaïda* για πιάνο βασιζόμενος στο ηλεκτρονικό έργο *Gaïda* (2019) του François-Bernard Mâche, το οποίο επηρεάστηκε από μια ποντιακή μελωδία γκάϊντας. Σε στενή

συνεργασία με τους συνθέτες, οι εισηγήσεις των Ανδριάνας Σουλελέ, Λορέντας Ράμου και Νικόλα Τζώρτζη παρουσίασαν την ερευνητική μεθοδολογία και ανέδειξαν με αναλυτικό τρόπο την δημιουργία αυτών των έργων, καθώς και την σχέση τους με τα παραδοσιακά μικρασιατικά και ποντιακά τραγούδια. Η Λορέντα Ράμου ερμήνευσε σε παγκόσμια πρώτη εκτέλεση τα έργα του Μαρκέα και της Σπυροπούλου κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

- Ανδριάντα Σουλελέ, «Alexandros Markeas à la Péniche Opéra : un regard particulier sur *Outsider* (2008)», Colloque International sur *La Péniche Opéra (1985-2015)*, Université de Poitiers, Sorbonne Université, Avril 2022.
- Anne-Sylvie Barthel-Calvet, «New Insights on the Genesis of Xenakis's Markovian Stochastic Works *Analogique A* and *Analogique B*», *XIXth International Conference of Music Analysis and Theory: New Boundaries between text and performance*, Salerno, conservatoire Giuseppe Martucci, 20-23 Octobre 2022.
- Nicolas Tzortzis, «Expansion de l'écriture rythmique de Iannis Xenakis dans mes œuvres des années 2010». Intervention dans le cadre du congrès Xenakis 22 Symposium, Université d'Athènes, Mai 2022.
- Λορέντα Ράμου: Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του συνεδρίου meta-XENAKIS και προεδρεύουσα της συνεδρίας «Ιάννης Ξενάκης, ο συνθέτης», Γαλλική Σχολή Αθηνών, 1 Οκτωβρίου 2022.

➤ Δημοσιεύσεις

- Ανδριάντα Σουλελέ, «The Chorus Reformation in Modern Performances of Ancient Greek Tragedy after 1945: *The Suppliants* (1964) of Iannis Xenakis and *The Persians* (1965) of Jani Christou», *Liber Amicorum. Katy Romanou 1939-2020, NEMO-online SPECIAL EDITION*, ed. Rosy Azar Beyhom and Richard Dumbrell, p. 1-19, 2022, <https://nemo-online.org/wp-content/uploads/2022/05/NEMO-Online-Special-Issue-In-Memoriam-Katy-Romanou-S.pdf>.
- Ανδριάντα Σουλελέ, «De la recherche d'Ithaque à la mort en mer Méditerranée : *Une autre Odyssée* (2016) d'Alexandros Markeas», dans dir.

Cécile Auzolle, Nathan Rera, *Les Champs musicaux et sonores de la barbarie moderne*, Université de Poitiers, Editions Aedam Musicae, 2022, p. 111-136.

- Anne-Sylvie Barthel-Calvet, «Iannis Xenakis and the Men of Information Theory», in: *Revisiting the Historiography of Postwar Avant-Garde Music*, Anne-Sylvie Barthel-Calvet et Christopher Brent Murray (eds.), Abingdon/New York, Routledge, 2022, 200 + VIII p., p.128-151.
- Christina Giannelou, «My 20years Lifetrip Between Katy Romanou and Rena Kyriakou», in *Memoriam Katy Romanou 1939-2020, NEMO-online SPECIAL EDITION*, ed. Rosy Azar Beyhom and Richard Dumbrell, p. 43-66, 29/5/2022, <https://nemo-online.org/wpcontent/uploads/2022>.
- Χριστίνα Γιαννέλου: Συγγραφή Λήμματος για τη Ρένα Κυριακού στη βάση δεδομένων Donne –Women in Music (Μάρτιος 2022).
- Χριστίνα Γιαννέλου: Συγγραφή επιστημονικού πονήματος για τα δια βίου προγράμματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου: «Η γυναικεία παρουσία στο χώρο της νεοελληνικής έντεχνης μουσικής – Το μουσικό φαινόμενο της Ρένας Κυριακού», Ενότητα 13.4, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Η ελληνική μουσική από την αρχαιότητα έως σήμερα (Μάιος 2022).

➤ Αφιέρωμα - συναυλίες

- Λορέντα Ράμου – Νικόλας Τζώρτζης (συντονισμός, οργάνωση): **Αφιέρωμα στον Γιώργο Απέργη**, Ίδρυμα Ωνάση και Ωδείο Αθηνών 17-20 Μαρτίου 2022: ατελιέ γύρω από το έργο *Énumérations*, συναυλίες, προβολές, master-class του Françoise Rivalland, στρογγυλή τράπεζα γύρω από την ερμηνεία των έργων του Γιώργου Απέργη με τους Françoise Rivalland και Λενιώ Λιάτσου, <https://www.onassis.org/el/whats-on/tribute-georges-aperghis>.
- Λορέντα Ράμου: **Αφιέρωμα στον Ιάνη Ξενάκη**: διδασκαλία Εργαστηρίου Πολιτισμού και Πολιτιστικής Διαχείρισης του Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου (χειμερινό εξάμηνο 2021-2022), καλλιτεχνική επιμέλεια και οργάνωση του αφιερώματος στο πλαίσιο του προγράμματος συνεργασίας της

Στέγης Ιδρύματος Ωνάση και του Παντείου Πανεπιστημίου «Μια Γέφυρα Μουσικής πάνω από τη Συγγρού» vol. 7. Τίτλοι συναυλιών: Μουσικές ανταλλαγές ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Γαλλία, (D)ommage à Xenakis, Μουσική και Μαθηματικά, Φέλντμαν – Ξενάκης. Πάντειο Πανεπιστήμιο, 3 και 4 Μαρτίου 2022, <https://www.onassis.org/el/whats-on/music-connects-the-onassis-stegi-and-the-panteion-university-vol-7>.

- Λορέντα Ράμου: **Εκτέλεση του πιανιστικού έργου *Conversation X*** του Γιώργου Απέργη (Αίθουσα Τελετών Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 17 Μαρτίου 2022) κατά τη διάρκεια της αναγόρευσης του συνθέτη ως επίτιμου διδάκτορα από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Λορέντα Ράμου: Οργάνωση **Masterclass με τον Αλέξανδρο Μαρκέα** για τον ελεύθερο αυτοσχεδιασμό στο πλαίσιο του σεμιναρίου «Το πιάνο στον 20ό και 21ο αιώνα» στο Ωδείο Αθηνών, 7 Μαΐου 2022.
- Χριστίνα Γιαννέλου: **Συναυλία – Αφιέρωμα στον Μίκη Θεοδωράκη**, Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας, Σύνολο Ελληνικής Λόγιας Μουσικής υπό την διεύθυνση της Χριστίνας Γιαννέλου, Ιούνιος 2022. Το αφιέρωμα περιελάμβανε τα έργα για πιάνο της πρώτης περιόδου διαμονής του συνθέτη στο Παρίσι. Οι μαθητές του Συνόλου μέσω της έρευνάς τους στη Μουσική Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη όχι μόνον έπαιξαν, αλλά απέδωσαν τη συνολική έρευνά τους, αναλύοντας τα έργα και εντάσσοντάς τα ταυτόχρονα στην παγκόσμια δημιουργία.
- Χριστίνα Γιαννέλου: **Συναυλία με έργα της Ρένας Κυριακού**, Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας, Ιούνιος 2022. Τα εν λόγω έργα γράφτηκαν στο Παρίσι και στο Beaulieu κατά την περίοδο 1928-1947.
- Χριστίνα Γιαννέλου: **Ρένα Κυριακού – Final Concert** στα πλαίσια του **21st IMS Quinquennial Congress** που έλαβε χώρα στην Αθήνα τον Αύγουστο του 2022. Το πρόγραμμα περιελάμβανε τα έργα που η συνθέτρια ερμήνευσε στα διάφορα ευρωπαϊκά μουσικά κέντρα της εποχής του μεσοπολέμου. Οι συνθέσεις της καλύπτουν το χρονικό εύρος από το 1928 μέχρι το 1947.
- Χριστίνα Γιαννέλου: Εισήγηση και προσωπικό ρεσιτάλ στο Circolo Lirico της Bologna, στα πλαίσια του Διεθνούς Mozart Piano Masterclass, υπό την

αιγίδα της Associazione Mozart. Η εισήγηση και το ρεσιτάλ αφορούσαν στις συνθέσεις της Ρένας Κυριακού που δημιουργήθηκαν επί γαλλικού εδάφους κατά τη χρονική περίοδο 1927-1947.

➤ **Μεταδιδακτορική έρευνα**

- Χριστίνα Γιαννέλου: *Η σχέση της Ρένας Κυριακού με σημαίνουσες μουσικές προσωπικότητες του 20^{ού} αιώνα*. Επιβλέπων καθηγητής: Ιωάννης Φούλιας.

➤ **Ερευνητική δραστηριότητα – θεματικές:**

- Δράση και έργο Ελλήνων συνθετών στις αρχές του 20ού αιώνα (Αιμίλιος Ριάδης, Γιάννης Α. Παπαϊωάννου, κ.ά.).
- Δράση και έργο Ελλήνων συνθετών με σαφείς επιρροές από τα γαλλικά μουσικά ρεύματα κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του 20^{ού} αιώνα (Γιώργος Κουρουπός, Μίκης Θεοδωράκης, κ.ά.).
- Το πιανιστικό και σκηνικό έργο νέων Ελλήνων συνθετών με ενεργή δράση σε γαλλικό έδαφος (Αλέξανδρος Μαρκέας, Γεωργία Σπυροπούλου, κ.ά.).
- Η πρόσληψη και επιρροή του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού στα έργα Γάλλων συνθετών (όπερα, μπαλέτο, σκηνική μουσική) από το 1945 έως σήμερα.

➤ **Τρέχουσες και μελλοντικές δραστηριότητες**

- Προετοιμασία μιας βιογραφίας του Ιάννη Ξενάκη από την Anne-Sylvie Barthel-Calvet, η οποία θα εκδοθεί από τον γαλλικό εκδοτικό οίκο Fayard το 2023. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στον τρόπο με τον οποίο ο συνθέτης εγκαταστάθηκε στην Γαλλία.
- Προετοιμασία ενός βιβλίου για τον Γιώργο Απέργη από τον Νικόλα Τζώρτζη.
- Προετοιμασία ενός βιβλίου για την Ρένα Κυριακού από την Χριστίνα Γιαννέλου (εκδόσεις FagottoBooks) υπό την επιμέλεια του μουσικολόγου Αλέξανδρου Χαρκιολάκη.

- Συνεντεύξεις ζώντων Ελλήνων συνθετών που ζουν και εργάζονται στην Γαλλία (Αλέξανδρος Μαρκέας, Γεωργία Σπυροπούλου κ.ά.) από την Ανδριάννα Σουλελέ και την Λορέντα Ράμου.

3 Ιανουαρίου 2023